

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie ze skargi B.I.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt II Ca (...),
w sprawie z wniosku M.S. (poprzednio: L.)
przy uczestnictwie B.I.
o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 lipca 2017 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą uczestniczki B.I. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 17 września 2015 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 424⁵ § 1 k.p.c. określa wymagania konstrukcyjne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części, przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez

wydanie wyroku, którego skarga dotyczy oraz wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono stosując art. 424¹ § 2 k.p.c. - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi oraz wnioszek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Zgodnie z przepisem art. 424⁴ zdanie drugie k.p.c., podstawą skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wynika to z charakteru postępowania przed Sądem Najwyższym oraz z funkcji tego Sądu, ukonstytuowanego jako sąd prawa, sprawującego nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Ocena dowodów pozostaje zatem wyłączną domeną sądów powszechnych i nie może być dokonywana oraz kontrolowana przez Sąd Najwyższy.

Skarżąca przedstawiła szereg zarzutów, których kształt - mimo powołania przepisów prawa materialnego i pominięcia przepisów w tych zarzutach, które wprost stanowią polemikę z ustaleniami faktycznymi - stanowi w istocie polemikę z ustalonym przez Sąd II Instancji, z woli ustawodawcy wiążącym Sąd Najwyższy, stanem faktycznym sprawy, w szczególności z nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego celem ustalenia nierównych udziałów, ustaleniem wartości i statusu nieruchomości (a nie gospodarstwa rolnego), opinią biegłego z zakresu szacowania nieruchomości oraz nieprzyjęciem do składu majątku i jego wartości prawa najmu, które wygasło przed ustaniem wspólności. Taki kierunek zarzutów powoduje, że wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest niedopuszczalna jako nieoparta na ustawowej podstawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76; z dnia 9 maja 2005 r., V CNP 2/05, niepubl.; z dnia 28 marca 2006 r., V CNP 55/06, niepubl.) i jako taka podlega odrzuceniu.

Skarga nie spełnia też wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 4 i 5 k.p.c.

Uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy polega na przedstawieniu wyodrębnionego wyводу przekonującego, że szkoda została wyrządzona oraz określającego czas

jej powstania, postać i związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem (por.: postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2006 r., sygn. akt IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 141, postanowienie SN z dnia 22 listopada 2005 r., sygn. akt I CNP 19/05, nie publ., postanowienie SN z dnia 23 września 2005 r., sygn. akt III CNP 5/05, www.sn.pl, postanowienie SN z dnia 11 sierpnia 2005 r., sygn. akt III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, ten kreatywny wymóg skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia obliuguje skarżącą do złożenia oświadczenia, że szkoda wystąpiła, jak również do wskazania jej rodzaju i rozmiaru, a ponadto do powołania lub przedstawienia dowodów lub innych środków uwiarygodniających jej twierdzenie. Przesłanka uprawdopodobnienia szkody, uregulowana w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., zostaje spełniona, jeżeli skarżąca powoła w skardze nie tylko wszystkie znane jej fakty, które wskazują na związek między zaskarżonym orzeczeniem a doznanymi skutkiem jego wydania stratami lub utraconymi korzyściami, ale ponadto powoła dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (tak m. in.: postanowienie SN z dnia 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06, nie publ., postanowienie SN z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biuletyn SN 2006, nr 6, s. 8).

Tak rozumianego obowiązku skarżąca nie spełniła. Skarżąca wskazała, że w wyniku rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy poniosła szkodę majątkową i „gospodarczą”, przez nieobniżenie wartości spłat, o które wносиła, argumentując to sytuacją osobistą i finansową oraz stanem gospodarki, a ponadto przez niezaliczenie prawa najmu do składu i wartości majątku na skutek błędnego przyjęcia, że prawo najmu T.L. wygasło przed ustaniem wspólności. Skarżąca, zamierzając uprawdopodobnić wyżej określoną szkodę, zgłosiła trzy dowody (przesłuchanie skarżącej i orzeczenia wydane w niniejszej sprawie). Nie przedstawiła natomiast szerszej argumentacji na okoliczność poniesienia szkody, a w szczególności jej skonkretyzowanej wysokości (wartość, o którą należałoby obniżyć orzeczoną spłatę i wartość prawa najmu, które zdaniem skarżącej nie wygasło przed ustaniem wspólności). Szkoda ma mieć charakter rzeczywisty, a nie hipotetyczny, zaś trudno dopatrzeć się powstania szkody

majątkowej poprzez samo orzeczenie spłaty, co do której brak jest informacji, czy została zrealizowana (por.: postanowienia SN z dnia 27 grudnia 2016 r., sygn. akt V CNP 61/16, z dnia 12 października 2016 r., sygn. akt III CNP 15/16, z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt III CNP 32/12, z dnia 28 października 2011 r., sygn. akt III CNP 22/11, dostępne na www.sn.pl, z dnia 17 czerwca 2008 r., sygn. akt I BP 52/07, nie publ.).

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżącą obciąża obowiązek przedstawienia analizy prawnej przepisów dotyczących środków zaskarżenia, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku. Skarżąca powinna wykazać, że od zaskarżonego postanowienia nie przysługuje środek prawny, przy pomocy którego mogłoby nastąpić wzruszenie zaskarżonego orzeczenia (postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2009 r., sygn. akt I CNP 108/08, www.sn.pl). Oznacza to obowiązek przeprowadzenia analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Skarżąca musi „wykazać”, a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wykazanie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe polega na ujawnieniu i przedstawieniu tej okoliczności w sposób wyczerpujący i nie budzący wątpliwości oraz na dowiedzeniu jej istnienia i przekonującym uzasadnieniu (postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2006 r., sygn. akt III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 140). Nie chodzi tylko o skargę kasacyjną, ale także o skargę o wznowienie postępowania oraz o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie orzeczenia, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności (zob. postanowienie SN z dnia 24 lipca 2008 r., sygn. akt I CNP 50/08, www.sn.pl). Skarżąca uzasadniając to, że w niniejszej sprawie wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe podała lakonicznie, że nie jest dopuszczalna skarga kasacyjna („kasacja”) ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu sporu oraz nie zachodzi żadna z określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego

przyczyn do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie. O ile nie ma wątpliwości co do zasadności tego twierdzenia w odniesieniu do skargi kasacyjnej, to pozostałe okoliczności skarżąca powinna wyczerpująco wykazać poprzez przeprowadzenie stosownej analizy prawnej, a nie jedynie zasygnalizować i uzupełnić je o inne środki prawne.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

jw